

Pierre Székely

Pierre Székely szobrászról, építészről sokat hallottunk az elmúlt hónapokban. Június 14-én avatták *Béke* című szobrát a Nagyvárad téren, szeptember 8. és október 2. között a Vigadó Galéria, a Budapest Kiállítóterem és a Fészek Klub mutatta be alkotásait. 1923. június 11-én született Budapesten, 1946 óta Franciaországban él, jelenleg Párizs diákfertályában, a Quartier Latin-ben, a Boulevard Saint Germain 84. szám alatti házban lakik, műterme pedig a város legmodernebb részén, a Dérfense-nyegyedben van.

Tizenkét évesen kezdett mesterséget tanulni, délutánjait előbb egy kerámiaműhelyben, majd fafaragók mellett töltötte. Egy év után jelentkezett *Orbán Dezső*nél, aki felvette magániskolájába, az Atelier-be. Az Atelier, pontos nevén „Művészeti Tervező- és Műhelyiskola” a művészképzést egyesítette a műhelymunka gyakorlatával. Hat szakon folyt az oktatás – lakásművészet, grafika, könyvművészet, fényképezés, kerámia, textilművészet –, kezdetben a növendékek mindegyiket látogatták, majd fél év elteltével érdeklődésüknek megfelelően választottak. Művészetelméletet azonban mindannyian tanultak *Orbán Dezső*től. Székely grafikai szakra jelentkezett, tanára *Végh Gusztáv* volt. Az Atelier és az érettségi után *Dallos Hanna* grafikusművésznél tanult tovább, ma is tisztelettel és csodálattal emlegeti mesterét.

Székelyt 1944-ben a jászberényi munkatáborba vitték, s a sors torz játéka folytán itt faragott először márványszobrot. Onnan Várpalotára került, ahol részt vett a reneszánsz kori Mátyás-vár helyreállításában, és így ismerkedett meg az építészettel. A háború után Párizsba ment, s első ott készült műveinek bonyolult szimbolikus motívumaiban a kultikus és a népművészet iránti vonzalma fejeződött ki. Többéves keresés, kutatás után felfedezte az egyszerű formákból álló jelet, mely

sok irányú művészetének (kisplasztika, érem, köztéri szobrászat, szobrászépítészet, grafika, festészet, textilművészet) közös jellemzője lett. Alkotásai emberi jelek, pontosan értelmezhető jelentéssel bírnak. 1968-ban készítette *Edmond Fleg* bibliafordításának felhasználásával a *Teremtés* sorozatot. A huszonegy lapos mappa tizenöt írásos lapból és hét szitanyomattól áll. A tipográfia *Raymond Gid* műve, az ő kiadásában jelent meg a sorozat Montantthiaumban (Franciaország) ötven példányban, ebből őriz egyet a Magyar Nemzeti Galéria. A *Teremtés* hét napját geometrikus elemekből szerkesztett emblematikus jelek személyesítik meg, a jelek az ember kézmozdulatainak vetületéből születtek. A lapok sajátosságai közé tartozik a technika is: selyemszitanyomat, amely annyiban tér el a kőlevonattól, hogy a kőkarcolt papír helyett keretre feszített selyemre vitte át litográfkréta segítségével. Székely grafikáinak többsége háromdimenziós műveinek képi átültetése. A *Kőcir-kusz-sorozat* grafikái és szobrai 1982–1983-ban készültek, sorrendjük a következő volt: fekete filcvázlatok, színes tanulmányrajzok, a többszínnyomáshoz szükséges kövek előkészítése a Pécsi Grafikai Műhelyben, végezetül a szobrok kifaragása a párizsi műteremben és a siklósi bányában. Székely több évtizedes pályáján többször képes volt a megújulásra, mintegy húsz évvel ezelőtt kezdett viaszkarcolt készíteni, szerette az ezzel az eljárással létrehozható lazúros színeket. Nemrégiben *Pierre Gassmann*-nal, a kiváló párizsi fotóművésszel folytatott beszélgetése alapján új kísérletbe fogott, sötétre festett üveglapok helyett feketén előhívott filmfelületekre karcolta grafikáit, figyelembe véve a másolat negatív képét. Első fénylevonataihoz az ideát magyar költők versei adták.

Gelencsér Éva